

**Міжнародна кампанія #Lib1Ref
у Науково-технічній бібліотеці Львівської
політехніки
7.03.2024**

**WIKIMEDIA
УКРАЇНА**

**Мар'яна Сеньків
Доцентка кафедри туризму
Львівської політехніки**

Коротко про тренерку

- Мій нікнейм у вікіпроєктах: [MarianaSenkiv](#)
- Загальна кількість редагувань: *понад 1700*
- Учасниця міжнародної конференції [Вікімедіа Центрально-Східна Європа](#) у Тбілісі, 2023
- Локальна організаторка [Вікіконференції 2023](#) у м. Комарно на Львівщині та [Вікімарафону 2024](#) у с. Нове Село Комарнівської громади
- Спікерка [вебінару для освітян про використання Вікімандрів](#) 23 січня 2024
- З 2021 року впроваджую [Освітню програму Вікіпедії](#) в університеті
- Заходи, які я організувала у Львівській політехніці у 2023 році:
  - [Вікітренінг для студентів Львівської політехніки 9 листопада 2023](#)
  - [Літня вікішкола для старшокласників](#)
  - [Вікітренінг для студентів 26 квітня 2023](#)

Наш план на наступну годину

- 1) Як працює Вікіпедія, її основні правила; Суть та умови акції #Lib1Ref
- 2) Демонстрація: як додати джерело до статті, взявши участь у акції
- 3) Ваші запитання
- 4) Додаткові можливості та контакти

***Не** говоритимемо про те, як створити статтю чи додати фото (але маємо корисні відеоінструкції + регулярно проводимо події; якщо цікаво, поділимось деталями)*

Невеличка розминка

Яке визначення Вікіпедії ***не*** є коректним?

- 1) Вільна онлайн-енциклопедія
- 2) Один із найпопулярніших веб-ресурсів у світі
- 3) Комерційний проєкт для побудови найбільшої енциклопедії у світі
- 4) Колаборативний волонтерський проєкт

Хто може редагувати більшість статей у Вікіпедії?

- 1) Лише працівники Вікіпедії
- 2) Лише члени ГО «Вікімедіа Україна»
- 3) Усі охочі, хто зареєструється у Вікіпедії
- 4) Усі охочі, навіть незареєстровані користувачі

Як в основному забезпечується надійність вмісту Вікіпедії?

- 1) Командою урядових експертів
- 2) Командою професійних рецензентів
- 3) Системою правил і командою волонтерів
- 4) Алгоритмічною системою на основі штучного інтелекту

Чим не є Вікіпедія

Вікіпідручник
Метавікі
Вікіцитати
Вікісховище
Віківиди
Вікіджерела
Віківерситет
Вікіновини
Вікісловник
Вікімандри
Вікідані

Вікіпроєкти

Чим не є Вікіпедія

- 1.1 Вікіпедія — не паперова енциклопедія
- 1.2 Вікіпедія — не словник
- 1.3 Вікіпедія — не трибуна
- 1.4 Вікіпедія — не колекція посилань, зображень чи мультимедійних файлів
- 1.5 Вікіпедія — не блог
- 1.6 Вікіпедія — не каталог
- 1.7 Вікіпедія — не путівник
- 1.8 Вікіпедія — не безладне зібрання інформації
- 1.9 Вікіпедія не передбачає майбутнє

Електронна енциклопедія Львівської політехніки працює на рушії MediaWiki, який використовується багатьма різними веб-ресурсами, але вони не афілійовані з проєктами Вікімедіа — Вікіпедією та її сестринськими проєктами (Вікіцитати, Вікісловник, Вікісховище тощо).

Як часто і для чого ви
використовуєте Вікіпедію?

Вікіпедія —

це сайт, який щодня відвідують мільйони людей
(у тому числі потенційні користувачі бібліотек)
у всьому світі, сотні мільярдів разів щороку!

Отож покращуючи статті у Вікіпедії, бібліотекарі
можуть розширювати коло своїх користувачів
(читачів).

Йдеться не лише про статті, які стосуються бібліотек, їхніх керівників тощо (хоча й тут ще є над чим працювати: [Університетські бібліотеки України](#)), а й усіх інших статей, які потенційно можуть покращувати бібліотекарі, додаючи до них факти з надійних джерел.

Актуальні покликання у статтях на веб-сайти бібліотек та університетів сприяють їхній видимості в інтернеті загалом.

Також зростає увага до вікіприсутності як потенційного фактору формування інтернет-рейтингу ВНЗ Webometrics. Це може бути темою окремої зустрічі.

У розділі **українською** —

- перша стаття — 30 січня 2004 року
- Понад 1,3 мільйона статей (14-е місце у світі)
- кількість дописувачів:
  - 3590 зробили якусь дію за останній місяць
  - кілька сотень — регулярно активні

uk.wikipedia.org/wiki/Українська_Вікіпедія

ВІКІПЕДІЯ
Вільна енциклопедія

НАЙПОПУЛЯРНІШІ СТАТТІ У 2023 РОЦІ

ВІКІПЕДІЯ
Вільна енциклопедія

WIKIMEDIA
УКРАЇНА

**Вікіпедія —
важливе
джерело
інформації
під час
війни**

Хто створює Вікіпедію

- Вікіпедію пишуть волонтери
(немає оплачуваних редакторів; це хобі, захоплення)
- Вікіпедію редагують аматори
(професори теж, але вони в меншості)
- Вікіпедію редагувати можуть **всі**

Хто створює Вікіпедію

- Вікіпедія наповнюється без централізованого плану
(волонтери пишуть про те, що їм цікаво і важливо)
- У Вікіпедії немає офісу
(керує Вікіпедією також спільнота волонтерів-редакторів)

Структура Вікіпедії

- Понад 300 автономних мовних розділів — спільні правила, але різний вміст.
- Поділ саме за мовами, не за країнами

Правила Вікіпедії: знаємо і зважаємо

Вікіпедія:П'ять основ

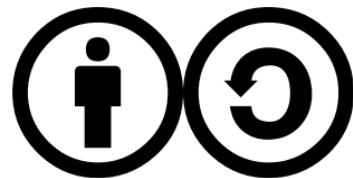
- **Енциклопедичний стиль:** не блог, не наукова робота, не публіцистична стаття, а саме енциклопедія
- **Нейтральна точка зору:** потрібно представити усі точки зору і не займати якусь позицію

Інші правила

- **Перевірність:** якщо цього немає у зовнішніх авторитетних джерелах — цьому не місце у Вікіпедії
- Можна перекладати з інших мовних розділів Вікіпедії, якщо вказати джерело. А з іншомовних джерел — небажано, адже Вікіпедія «надасть» перевагу опублікованому перекладу перед перекладом редактора (вашим)

Інші правила

- **Авторські права:** текст має бути написаний вами власноруч (не скопійований, навіть якщо це підбірка з різних джерел; Вікіпедія має свою систему перевірки статей на плагіат)
- **Неприпустимість оригінальних досліджень:** оригінальні теорії та не опубліковані раніше дані не підходять для Вікіпедії.

Матеріал Вікіпедії поширюється згідно із ліцензією Creative Commons Attribution Share-Alike License. Це означає, що:

- ▶ зберігається авторство кожного дописувача (немайнові права)
- ▶ матеріали дозволяється вільно розповсюджувати, якщо
  - ▶ зберігається посилання на Вікіпедію, де, зокрема є й перелік усіх авторів;
  - ▶ похідний матеріал, що створено з використанням матеріалів Вікіпедії, повинен бути доступним на умовах тієї ж ліцензії;
- ▶ комерційне використання матеріалів Вікіпедії не заборонено.

Авторитетні джерела

- Надійні джерела — ресурси, яким можна довіряти (висока якість, відсутність упереджень та маніпуляцій).
- Надійність залежить від контексту, але є і загальні принципи.

Авторитетні джерела

- Як правило, авторитетними є енциклопедії, книги від визнаних експертів у галузі, рецензовані наукові статті, офіційні джерела (наприклад, урядові матеріали), статті надійних ЗМІ.
- Натомість персональні сайти і блоги та соцмережі авторитетними не є.

Авторитетні джерела

- Джерела не повинні бути упередженими, бажано уникати конфлікту інтересів.
- Наприклад, ресурси створені організаціями чи компаніями, про які йдеться у статті, можуть використовуватися, але повинні сприйматися критично і не бути єдиними джерелами у статті.

Авторитетні джерела

- Джерело повинне бути опублікованим.
  - Ваше інтерв'ю чи неопублікований сімейний архів не можуть бути джерелами для Вікіпедії.

Авторитетність та перевірність джерел

- За можливості краще використовувати джерела у вільному доступі, але це не є обов'язково.
- За можливості краще використовувати україномовні джерела. Вікіпедія «надасть» перевагу опублікованому перекладу перед перекладом редактора (вашим).

Види посилань на джерела у статті

- Джерела — список основних джерел, на які спирається стаття (наприклад, монографія).

[Вікіпедія:Посилання на джерела](#)

- Примітки (виноски) — розділ, де автоматично збираються джерела, на які є виноски у тексті статті, а також можна [дописати примітки](#).
- Посилання — дотичні до теми ресурси (наприклад, сайт бібліотеки).

**Які статті
поліпшувати?**

Ті, яким бракує джерел:

- [Категорія:Статті без джерел](#)
- Знайдені за допомогою [Citation Hunt](#)
- Із позначкою *[джерело?]*
- Маєте доступ до цікавого та/або рідкісного джерела — перевірте відповідні статті в українській Вікіпедії

#1Lib1Ref:

що це і як долучитися

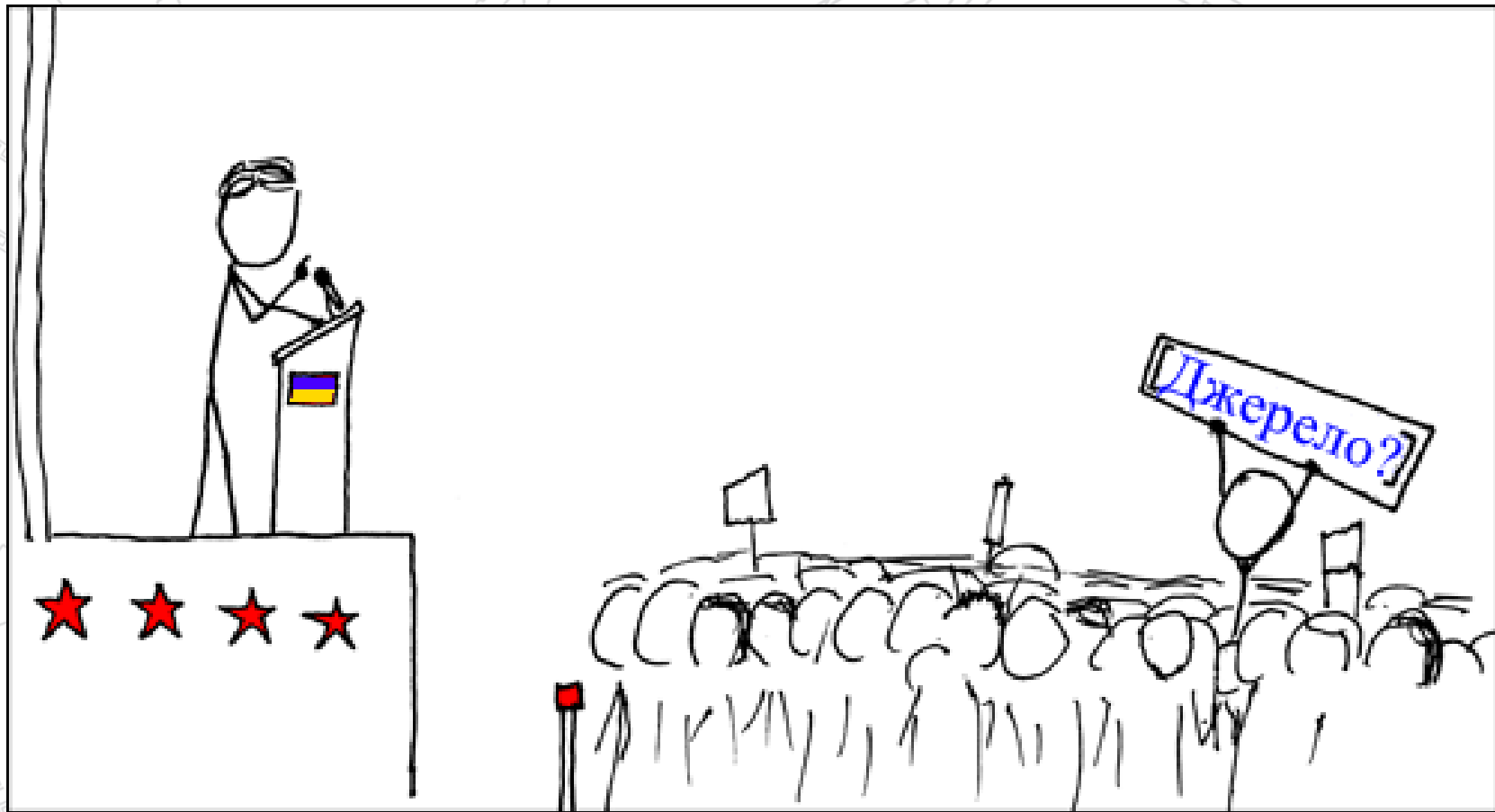

Про #1Lib1Ref

Вікіпедія нічого не вигадує, вона спирається на дані із [авторитетних джерел](#). Чим більше посилань на джерела у статтях Вікіпедії — тим надійніший цей популярний безкоштовний ресурс.

Мета ініціативи — покращити перевіреність та перевірність фактів у Вікіпедії, допомогти наповнити найбільшу онлайн-енциклопедію посиланнями на авторитетні джерела.

Randall Munroe (адаптація: Deimos), CC BY 3.0

Про #1Lib1Ref

- Назва походить від англomовного скорочення фрази «один бібліотекар, одне посилання».
- Міжнародна акція започаткована у 2016 — можна долучатися будь-якою мовою; багато подій в Європі та Азії.
- ГО «Вікімедіа Україна» запрошує доєднуватись до акції в українському розділі Вікіпедії.
- Проходить двічі на рік. Поточний раунд — із 19 лютого до 10 березня.

#1Lib1Ref: як долучитись

Простий, але такий потрібний спосіб покращувати українську Вікіпедію — додавати посилання на джерела.

Зараз в українській Вікіпедії понад 20 000 (з 1,3 млн) [статей без джерел](#) та ще більше таких, де є не підтверджені джерелами факти.

#1Lib1Ref: як долучитись

Фокус ініціативи саме на додаванні джерел, та ми також заохочуємо бібліотекарів та бібліотекарок поліпшувати статті загалом — додавати нові факти (звісно із посиланнями на джерело), вичитувати та виправляти помилки.

Як отримати сувеніри та сертифікати участі

- Долучіться до акції у період до 10 березня 2024
- Додайте принаймні п'ять джерел за всіма правилами — w.wiki/3Ld6
- Ми зв'яжемося з вами по завершенню кампанії; не забудьте активувати електронну пошту у налаштуваннях свого облікового запису у Вікіпедії

#1Lib1Ref

[1] LIBRARIAN
REFERENCE

СЕРТИФІКАТ

УЧАСТІ В МІЖНАРОДНІЙ АКЦІЇ #1LIB1REF
15 СІЧНЯ – 5 ЛЮТОГО 2023 РОКУ

засвідчує, що

НАТАЛІЯ ДЗЮБА

РОБИТЬ УКРАЇНСЬКУ ВІКІПЕДІЮ НАДІЙНІШОЮ!

Голова Правління
ГО «Вікімедіа Україна»
Ілля Корнійко

15 лютого 2023 року
№230215/29

То як це зробити?

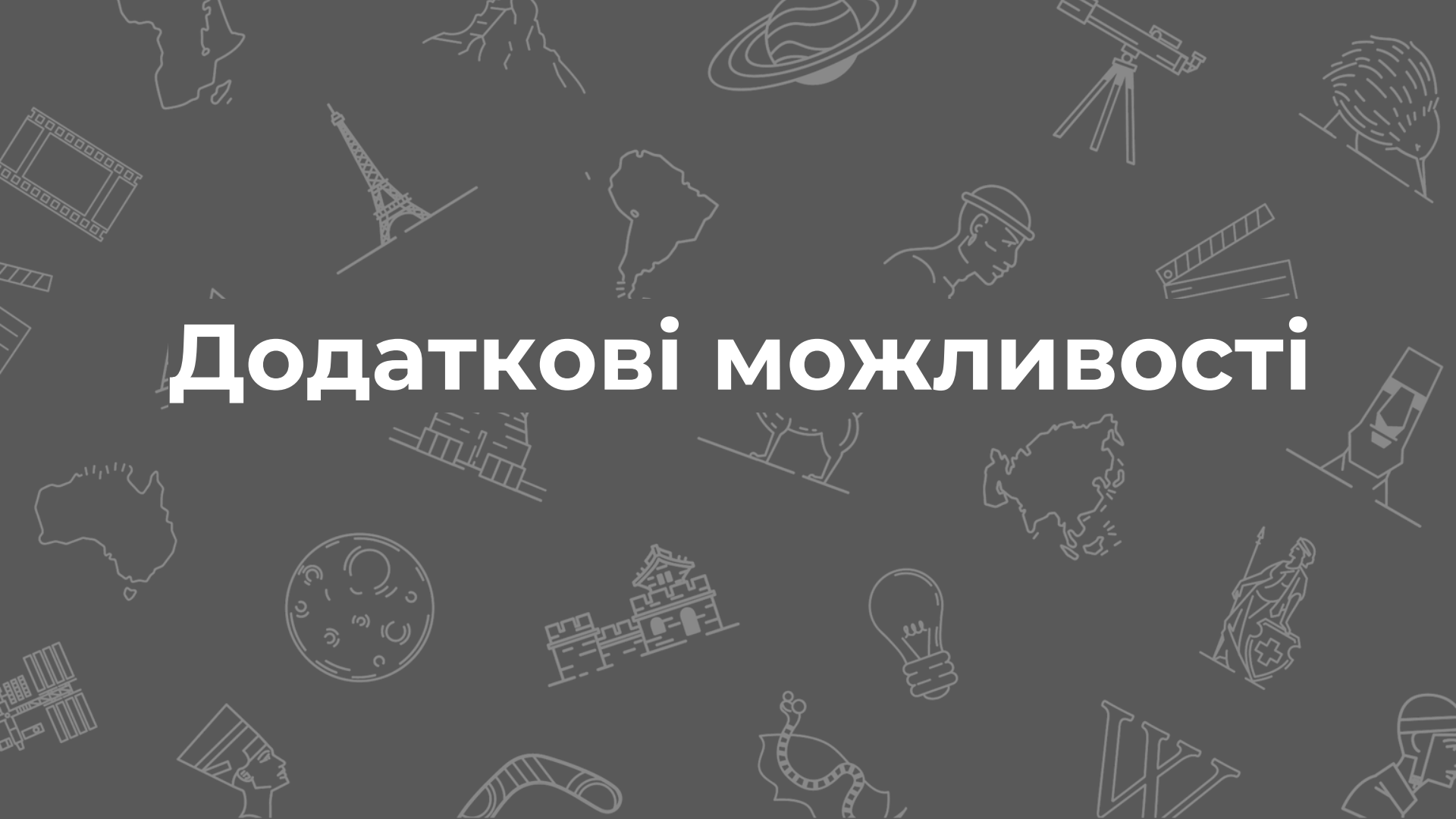
Час практичної демонстрації

План демонстрації

1. Реєстрація (а якщо проблеми?)
2. Переваги зареєстрованого користувача (видно, скільки переглядів статті)
3. Знайти статтю
4. Знайти джерело
5. Відредагувати статтю
6. Поставити гештег #LibRef
7. *Перевірити, чи активована електронна адреса*

Додаткові можливості

Культурні проєкти Вікімедіа Україна

- БоГеМА («**б**ібліотеки, **г**алереї, **м**узеї, **а**рхіви») — ініціатива, покликана спонукати заклади, що зберігають культурну та історичну спадщину, ділитися своїми ресурсами та надбаннями зі світом.
- Оцифрування видань та ілюстрацій, завантаження даних до Вікіпедії, спільні ініціативи для наповнення Вікіпедії та сестринських проєктів, тощо.

glam.wikimedia.org.ua

Вікіспівпраця бібліотекарів та освітян

Успішні кейси Освітньої програми Вікіпедії,

зокрема і в Львівській політехніці

Вікістудії: Вікіпедія:Проект:Вікістудія ЗУНУ

Віківерситет – платформа для відкритих навчальних курсів (на зразок Prometheus чи Coursera, але у моделі вікі). На жаль, в Україні поки не розвивається.

Вікітренінги, віківишколи, вікішколи можуть відбуватись у бібліотеках, де учасники матимуть змогу безпосередньо скористатись послугами бібліотеки, наприклад, тематичним підбором літератури.

Вене Шенкунєва, СС BY-SA 4.0

Вікі любить фольклор

folklore.wikimedia.org.ua

4 — 24 березня

wikigap.org.ua

W I K I
G A P

марафон про видатних жінок у Вікіпедії

НДІ

Швеція
Sverige

Контакти

- Не можете з чимось розібратися і хочете уточнити? Маєте пропозицію? Напишіть нам — edu@wikimedia.org.ua
- Соцмережі ГО «Вікімедія Україна» у Фейсбучі, Твіттері, Інстаграмі, Телеграмі — subscribe.wikimedia.org.ua

**Telegram-група для
освітян**

**Telegram-група для
бібліотекарів**

Дякую за увагу!

WIKIMEDIA
УКРАЇНА

Авторка презентації:
Мар'яна Сеньків
Використано матеріали Антона
Процюка, Ганни Осадчук, Сергія
Петрова та Юрка Булки